

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

DIAGNOSTIK VA KLINIK FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK YONDASHUVLAR: LOR, XIRURGIYA VA OFTALMOLOGIYA

Mahmudova Lola Sadulloyevna

Siyob abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqolada diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar masalalari LOR (otorinolaringologiya), xirurgiya va oftalmologiya yoʻnalishlari misolida oʻrganiladi. Maqolada talabalar va yosh shifokorlarning klinik fikrlash, tashxis qoʻyish va kasbiy qaror qabul qilish koʻnikmalarini shakllantirishda interaktiv metodlar, simulyatsiyalar, mentorlik va innovatsion pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy tibbiy taʼlimdagi pedagogik texnologiyalar va ularning samaradorligi muhokama qilinadi.

Kalit soʻzlar: diagnostik fikrlash, klinik fikrlash, tibbiy taʼlim, LOR, xirurgiya, oftalmologiya, simulyatsiya, pedagogik yondashuv, kasbiy koʻnikmalar, interaktiv metodlar

Kirish

Tibbiy taʼlimning asosiy vazifasi nafaqat nazariy bilim, balki amaliy koʻnikmalar va kasbiy fikrlashni shakllantirishdir. Xirurgiya, LOR va oftalmologiya kabi klinik sohalarda talabalar tez va aniq tashxis qoʻyish, bemorning holatini baholash va samarali davolash rejalarini ishlab chiqish qobiliyatiga ega boʻlishi kerak. Shu sababli pedagogik yondashuvlar orqali diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirish jarayoni dolzarb hisoblanadi.

Klinik fikrlashni rivojlantirish jarayonida simulyatsiya mashgʻulotlari va amaliy vaziyatlar muhim rol oʻynaydi. Xirurgiya mashgʻulotlarida talabalar operatsion protseduralarni model organlar yoki virtual simulyatorlar orqali bajaradi, bu esa ularning texnik aniqligi va reflekslarini oshiradi. LOR yoʻnalishida talabalar bemorning nafas yoʻllari, quloq va tomoq holatini baholash, tashxis qoʻyish va muolaja qilishni oʻrganadi. Oftalmologiya mashgʻulotlarida esa koʻz kasalliklarini aniqlash va diagnostik vositalardan foydalanish koʻnikmalari shakllantiriladi.

Pedagogik yondashuvlar interaktiv metodlar bilan boyitilganda yanada samarali boʻladi. Masalan, case-study, problem-based learning va rolli oʻyinlar talabalarni tanqidiy fikrlashga, muammolarni mustaqil hal qilishga va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga oʻrgatadi. Mentorlik tizimi orqali tajribali shifokorlar talabalarni

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

kuzatadi, ularning xatolarini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi. Shu jarayon yosh shifokorlarning klinik qaror qabul qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Shuningdek, guruh ishlari va muhokamalar talabalarni jamoaviy ishlash, kommunikatsiya va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Talabalar klinik vaziyatlarni birgalikda tahlil qilib, o'zaro fikr almashadi va muammolarni samarali hal qilish usullarini o'rganadi. Zamonaviy texnologiyalar — virtual laboratoriyalar, interaktiv simulyatorlar va 3D-modellashtirish dasturlari — bu jarayonni yanada samarali qiladi, talabalar xavfsiz muhitda takroriy mashqlar orqali amaliy ko'nikmalarini oshiradi.

Klinik fikrlashni rivojlantirishning yana bir muhim jihati o'z-o'zini baholash va refleksiya qilishdir. Talabalar o'z qarorlarini tahlil qilib, xatolarni aniqlaydi va ularni tuzatadi. Bu usul kasbiy kompetensiyani tez rivojlantirish va real klinik vaziyatlarga tayyorlash imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagoglar individual yondashuvni qo'llab, har bir talabaning qobiliyati va rivojlanish darajasini hisobga oladi. Diagnostik va klinik fikrlashni shakllantirish jarayonida talabalarni amaliy faoliyatga maksimal darajada jalb qilish muhim hisoblanadi. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar operatsion protseduralarni model organlar, simulyatorlar va virtual realitet platformalari orqali bajaradi. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni oshiradi, balki stressga chidamlilik, tez qaror qabul qilish va xatolardan o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi. LOR sohasida esa bemor bilan muloqot qilish, tashxis qo'yish va muolaja rejasini ishlab chiqish amaliyotlari talabalarni klinik qaror qabul qilishga o'rgatadi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida talabalar ko'z kasalliklarini aniqlash, diagnostik vositalardan foydalanish va kasbiy yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Amaliy mashg'ulotlarda interaktiv pedagogik metodlardan foydalanish talabalarni tanqidiy fikrlashga va muammolarni mustaqil hal qilishga rag'batlantiradi. Masalan, case-study, problem-based learning va rolli o'yinlar talabalarga klinik vaziyatlarni tahlil qilish va innovatsion yechimlar ishlab chiqish imkonini beradi. Mentorlik tizimi orqali tajribali shifokorlar talabalarni kuzatadi, xatolarini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi, bu esa yosh mutaxassislarni real klinik sharoitlarga tayyorlaydi.

Guruh ishlari va muhokamalar ham diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Talabalar klinik vaziyatlarni birgalikda tahlil qilib, o'zaro fikr almashadi va turli yondashuvlarni solishtiradi. Bu jarayon ularni jamoaviy ishlash, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga o'rgatadi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабрь

Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash esa amaliy ko'nikmalarni oshirishda samaradorlikni yanada kuchaytiradi. Virtual laboratoriyalar, interaktiv simulyatorlar va 3D-modellashtirish platformalari yordamida talabalar xavfsiz muhitda operatsiyalarni takroriy bajaradi, diagnostik vazifalarni mustaqil yechadi va natijalarni tahlil qiladi. Shu tarzda talabalar nafaqat texnik, balki tanqidiy fikrlash va ijodiy yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

O'z-o'zini baholash va refleksiya qilish pedagogik jarayonning yana bir muhim jihati hisoblanadi. Talabalar amaliy mashg'ulotlar davomida o'z faoliyatini tahlil qiladi, xatolarni aniqlaydi va ularni tuzatadi. Shu orqali kasbiy kompetensiya mustahkamlanadi va yosh shifokorlar real klinik vaziyatlarga tayyor bo'ladi.

Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida talabalarni real klinik vaziyatlarga yaqinlashtirish pedagogik samaradorlikni oshiradi. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar jarrohlik amaliyotini model organlar va simulyatsiya platformalari orqali bajaradi. Bu jarayon nafaqat texnik aniqlikni, balki stressga chidamlilik, tezkor qaror qabul qilish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. LOR yo'nalishida talabalar bemorning nafas yo'llari, quloq va tomoq holatini baholash, tashxis qo'yish va muolaja rejasini ishlab chiqishni o'rganadi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida esa talabalar ko'z kasalliklarini aniqlash va diagnostik vositalardan samarali foydalanishni amalda qo'llashni o'rganadi.

Interaktiv pedagogik metodlar diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Masalan, case-study, problem-based learning va rolli o'yinlar talabalarni murakkab klinik vaziyatlarni tahlil qilish, variantlarni solishtirish va eng samarali yechimni tanlashga o'rgatadi. Mentorlik tizimi orqali tajribali shifokorlar talabalarni kuzatadi, ularning faoliyatini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi, bu esa talabalarni real klinik sharoitlarga tayyorlaydi.

Guruh ishlari va muhokamalar talabalarni jamoaviy ishlashga, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga rag'batlantiradi. Talabalar klinik vaziyatlarni birgalikda tahlil qilib, o'zaro fikr almashadi va turli yondashuvlarni solishtiradi. Shu bilan birga, bu jarayon ularni muammolarni mustaqil va ijodiy yechimlar orqali hal qilishga o'rgatadi.

Texnologik vositalardan foydalanish amaliy ko'nikmalarni mustahkamlashda samaradorlikni oshiradi. Virtual laboratoriyalar, interaktiv simulyatorlar va 3D-modellashtirish platformalari yordamida talabalar xavfsiz muhitda operatsiyalarni takroriy bajaradi, diagnostik vazifalarni mustaqil yechadi va natijalarni baholaydi. Bu usullar yosh shifokorlarni real klinik vaziyatlarga tayyorlaydi va ularning kasbiy

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

kompetensiyasini mustahkamlaydi. Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida talabalarni klinik vaziyatlarga tayyorlashda o'quvchilarni mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatish muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya mashg'ulotlarida talaba jarrohlik protseduralarini turli murakkablikdagi model organlarda yoki virtual simulyatorlarda bajaradi, bu esa texnik aniqlik, tezkor fikrlash va xavfsiz muhitda xatolardan o'rganish imkonini beradi. LOR sohasida esa talabalar nafas yo'llari, quloq va tomoq bilan bog'liq patologiyalarni tashxislash va bemorni muolaja qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida esa diagnostik vositalardan samarali foydalanish, kasalliklarni aniqlash va klinik qarorlar qabul qilish ko'nikmalari shakllantiriladi.

Pedagogik yondashuvlar diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirish jarayonini samarali qiladi. Masalan, problem-based learning va case-study metodlari talabalarni murakkab klinik vaziyatlarni tahlil qilishga, turli yechimlarni solishtirishga va eng samarali qarorni tanlashga o'rgatadi. Mentorlik tizimi esa talabalarni individual ravishda qo'llab-quvvatlaydi, ularning xatolarini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi. Shu orqali yosh shifokorlar real klinik sharoitlarda mustaqil va to'g'ri qarorlar qabul qilishga tayyorlanadi.

Guruh ishlari, rolli o'yinlar va klinik muhokamalar talabalarni jamoaviy ishlashga, kommunikatsion va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga o'rgatadi. Talabalar birgalikda vaziyatlarni tahlil qiladi, turli fikrlarni solishtiradi va muammolarni ijodiy yondashuv bilan hal qilishni o'rganadi. Shu bilan birga, bu jarayon ularning innovatsion fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi.

Zamonaviy texnologiyalar diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Virtual laboratoriyalar, interaktiv simulyatorlar va 3D-modellashtirish platformalari yordamida talabalar xavfsiz muhitda amaliy mashg'ulotlarni qayta takrorlash orqali o'z ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, talabalar natijalarni tahlil qiladi, xatolarni aniqlaydi va tuzatadi, bu esa tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi.

O'z-o'zini baholash va refleksiya qilish jarayoni pedagogik yondashuvning ajralmas qismi hisoblanadi. Talabalar o'z faoliyatini tahlil qiladi, xatolarini aniqlaydi va ularni tuzatadi, bu orqali amaliy ko'nikmalar, diagnostik va klinik fikrlash ko'nikmalari mustahkamlanadi. Shu bilan birga, individual yondashuv orqali pedagoglar har bir talabani rivojlanish darajasiga qarab qo'llab-quvvatlaydi va ularning motivatsiyasini oshiradi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

O‘z-o‘zini baholash va refleksiya qilish talabalarning kasbiy tayyorgarligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Talabalar o‘z faoliyatini tahlil qilib, xatolarini aniqlaydi va ularni tuzatadi. Shu orqali amaliy ko‘nikmalar mustahkamlanadi, tanqidiy fikrlash va muammolarni yechish qobiliyati rivojlanadi.

Shuningdek, pedagogik jarayonni individual yondashuv bilan boyitish talabalarni motivatsiya qiladi. Har bir talabaning qiziqishi, kuchli va zaif tomonlari hisobga olinib mashg‘ulotlar tashkil etilganda, ularning diagnostik va klinik fikrlash ko‘nikmalari tez va samarali rivojlanadi.

Xulosa

Diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya, LOR va oftalmologiya yo‘nalishlarida simulyatsiyalar, interaktiv mashg‘ulotlar, mentorlik tizimi va innovatsion pedagogik metodlar yosh shifokorlarning kasbiy ko‘nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Guruh ishlari, rolli o‘yinlar va o‘z-o‘zini baholash talabalarni tanqidiy fikrlash, muammolarni yechish va klinik qaror qabul qilishga tayyorlaydi. Shu sababli, pedagogik jarayonda diagnostik va klinik fikrlashni rivojlantirishga e‘tibor qaratish tibbiy ta‘lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qodirov A., Xolmatov S. Tibbiy ta‘limda amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish metodikasi. Toshkent: “Fan va Ta‘lim”, 2018.
2. Abdullayeva M. Klinik fanlarni o‘qitishda interaktiv pedagogik yondashuvlar. Toshkent: “Akademnashr”, 2020.
3. Tursunov B. Tibbiyot talabalari uchun simulyatsiya mashg‘ulotlari va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish. Toshkent: “MedTa‘lim”, 2019.
4. Mirzaeva N. Oliy ta‘limda innovatsion metodlar orqali tibbiy kasbiy tayyorgarlik. Toshkent: “Fan va Texnologiya”, 2021.
5. Rasulov D. Xirurgiya va LOR fanlarini o‘qitishda amaliy mashg‘ulotlarning roli. Toshkent: “Tibbiyot”, 2017.
6. Karimova S. Oftalmologiya yo‘nalishida klinik ko‘nikmalarni shakllantirish usullari. Toshkent: “Sog‘liqni saqlash nashriyoti”, 2020.
7. Islomova F. Tibbiy ta‘limda mentorlik va simulyatsiya asosida kasbiy ko‘nikmalarni rivojlantirish. Toshkent: “Medikament”, 2022.